

BERGEN
KOMMUNE

ÅRSPLAN 2023 – 2024

Sletten barnehage

Forord

Barnehagene i Bergen kommune utarbeider sine årsplaner i samsvar med kravene til årsplan slik de er beskrevet i barnehageloven og forskrifter. Ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver trådte i kraft fra 1. august 2017 og er en forskrift til barnehageloven.

Kvalitetsutviklingsplanen for kommunale barnehager 2018-2021 (23)

«Sammen for kvalitet – lek og læring» beskriver eiers lokale tilpasninger til rammeplanen og prioriteringer for gjeldende periode.

Hovedsatsningsområdet i kvalitetsutviklingsplanen er «Grunnlag for livslang læring i det 21. århundre». Planhierarkiet er synliggjort i modellen.

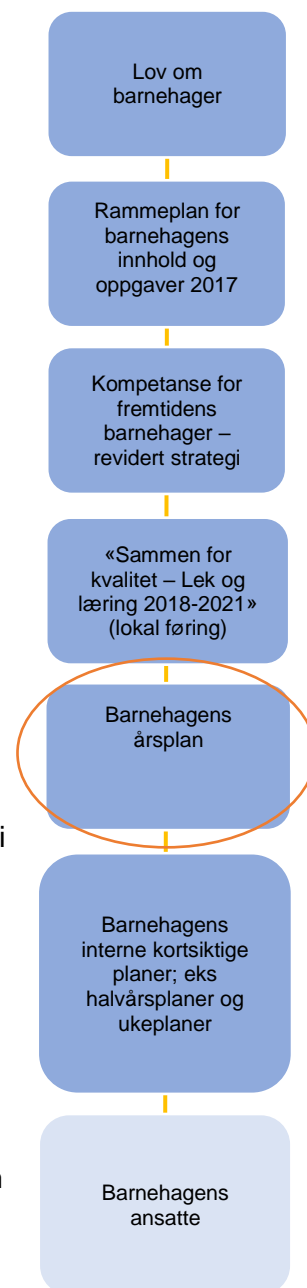
Årsplanverket til de kommunale barnehagene i Bergen kommune er delt i to:

- **Del en** beskriver mål og aktiviteter for årets satsinger og gir informasjon om hvordan disse følges opp, dokumenteres og vurderes. Årsplanen del en har et tidsperspektiv på 1 år og følger barnehageåret.
- **Del to** beskriver barnehagens satsninger og arbeid på et mer grunnleggende og generelt nivå. Årsplanens del to inneholder informasjon om hvordan barnehagen vil arbeide med danning gjennom omsorg, lek og læring for å fremme barns allsidige utvikling i samarbeid og forståelse med barns hjem. Videre redegjør barnehagen for hvordan det arbeides med progresjon i barnas pedagogiske tilbud gjennom hele barnehageløpet.

Som barnehageeier er vi ansvarlig for at barn i våre barnehager får en god start på et livslangt læringsløp. Godt planleggingsarbeid gjennom felles planmaler er utgangspunkt for utnyttelse av kollektiv kapasitet. Årsplanen utarbeides i samarbeid mellom barnehagens ansatte, barn og foreldre og danner grunnlag for pedagogisk innhold, aktiviteter og samhandling gjennom året. Årsplanen er et arbeidsredskap for personalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen gir informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidspartnere og andre interesserte.

BERGEN KOMMUNE

Etat for barnehage

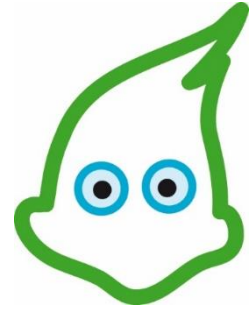

Innhold

Visjon og mål	5
Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn	5
Verdier	5
Mål	5
1.0 Barnehagens innledning	6
1.1 Struktur og organisering	7
1.2 Metodevalg	7
1.3 Kjerneverdier	8
1.3.1 Ser barnet	Feil! Bokmerke er ikke definert.
1.3.2 Varme	Feil! Bokmerke er ikke definert.
1.3.3 Inkluderende	9
2.0 Livsmestring for det 21. århundre	Feil! Bokmerke er ikke definert.
– medvirkende barn i lek og læring	Feil! Bokmerke er ikke definert.
2.1 Tilknytning	10
2.2 Lek	10
2.3 Læring	11
2.4 Barns medvirkning	11
2.5 Vennskap og felleskap	12
2.6 Mangfold	12
3.0 Barnehagens tema/prosjekt	13
3.1 Fagområder	14
3.1.1 Språk som basiskompetanse	14
3.1.2 Matematisk kompetanse	15
3.2 Digitale verktøy	15
4.0 Barnehagen som lærende organisasjon	16
4.1 Barnehagens utviklingsarbeid	16
4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging	17
4.2.1 Dokumentasjon	17
4.2.2 Vurdering	17
4.2.3 Oppfølging	18
4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet	18
I. Barnesyn og lærings syn	18
II. Pedagogisk relasjonskompetanse	19

III.	Danning gjennom omsorg, lek og læring	19
IV.	Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold	20
V.	Overganger	20
a.	Tilvenning i barnehagen	21
b.	Overganger og sammenheng innad i barnehagen	21
c.	Samarbeid og sammenheng med skolen	21
VI.	Foreldremedvirkning	22
VII.	Bærekraftig utvikling	22
VIII.	Psykososialt barnehagemiljø	23
IX.	Barns seksuelle helse	24

Visjon og mål

Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn

I en mangfoldig barnehage av høy kvalitet skal barn få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter med utgangspunkt i egne forutsetninger og interesser.

Verdier

Det er utviklet et verdigrunnlag som skal sikre det enkelte barn trygghet, læring og utvikling i hverdagen. Verdigrunnlaget består av *varme, ser barnet og inkluderende*. Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte. Barnehagene beskriver i kapittel 1 hva de legger i disse verdiene.

Mål

Bergen kommune ønsker som eier å gi retning for de kommunale barnehagene gjennom målsettingen:

Livsmestring for det 21. århundre – medvirkende barn i lek og læring

Grunnlaget for trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd legges i tidlig barndom og barnehagen har en sentral plass i dette. Livsmestring handler også om å møte motstand, håndtere utfordringer og være utholdende. Våre barnehager skal kjennetegnes ved at barnet:

- Opplever vennskap og fellesskap
- Erfarer trygghet og tilknytning til personalet
- Opplever spenning og glede i variert lek
- Er aktivt og medskapende i lek og læring
- Bruker sin kreativitet og søker utfordringer i lek og læring
- Blir møtt på sine uttrykk, sin undring og utforskertrang
- Opplever en barndom preget av mangfold, likeverd og respekt
- Utvikler sin språkkompetanse og sin matematiske kompetanse

1.0 Barnehagens innledning

Sletten den glade barnehage holder til i rolige omgivelser på Landås; med fotballbane, Tveitevannet og grøntområder i umiddelbar nærhet. Vi er en interkulturell barnehage med flere barn og foreldre med forskjellig bakgrunn. Dette gjenspeiler seg også i vår profil som er:
«En barnehage hvor alle kjenner hverandre i et språkstimulerende og inkluderende miljø»

Vår egen Sletten sang

Noen av oss er ifra Norge
Noen er fra Afrika
Sør-Amerika og fra Østen
USA – Arabia
Du og jeg
Vi kan være venner
Vi står sammen hånd i hånd
Jenter, gutter leker i sammen
Vi vil knytte vennskapsbånd.

Refr.:

**Vi er barn- barna i Sletten
Vi leker alle ilag
Du er med
For vi bryr oss om deg
Alle – en venn skal ha!**

Vers 1 (Noen av oss er ifra Norge)

Vers 2 (Du og Jeg)

Refreng x 4

1.1 Struktur og organisering

Vi er i dag en 3- avdelings barnehage med plass opp til 45 barn.

Selv om vi er tre avdelinger, så skal vi ha en forståelse av at vi er èn barnehage. For oss betyr det, at vi har overordnede mål og planer felles, samtidig som alle blir møtt individuelt.

Dessuten har vi en delingskultur, hvor vi forteller hverandre suksesshistorier og ønsker å «løfte» hverandre.

Om morgenen møtes alle på Regnbuen (avdelingen i midten). Da får vi et koselig felles møtepunkt, samtidig som de ansatte får en god oversikt over dagen i hele barnehagen.

Når det nærmer seg frokost, går vi vanligvis til de ulike avdelingene.

Og hver fredag har vi felles samling med sang og eventyr på Trollskogen, en herlig stund hvor vi blir enda bedre kjent på tvers av avdelingene.

Noen av de andre aktivitetene vi har gjennom et år:

- Brannvernuke
- Jul, påske, Id blir markert
- Sang på sykehjemmet til jul og 17 mai, og ellers etter avtale med dem
- Markering av bursdager, vi lager oss noe godt som barnehagen står for
Bursdagsbarnet står i sentrum under samlingen, får høre fine ord om seg selv og får være med i planlegging av lunchen denne dagen
- Foreldremøtefest i september/ oktober
- Mangfoldsfest i juni

1.2 Metodevalg

Gjennom flere år, har personalet benyttet seg av ulike metoder for å kunne møte barna og deres følelser på best mulig vis. Vi trenger ulike verktøy, for å jobbe med relasjonskompetanse, følelsesregulering, hvordan være en god rollemodell og foreldresamarbeid.

Barns fysiske og psykiske helse er områder vi har stort fokus på.

Styrking av psykisk helse er dessuten en del av kommunens sitt folkehelsearbeid. I den anledning, var Sletten barnehage i fjor, valgt ut til å være med på prosjektet «*Saman for dei minste*».

Intensjonene her er å styrke det tverrfaglige samarbeidet i kommunen, samt kompetansebygging for de involverte.

Metodene vi benytter i Sletten er:

- COS (sircle of security)
- Duå (de utrolige årene)
- ICDP (international child development program)
- Foreldresamarbeid (oppstartsamtaler med blant annet fokus på psykisk helse, og nære relasjoner mellom personalet og foreldrene gjennom de daglige møtene)

1.3 Kjerneverdier

«Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte.»

1.3.1 Ser barnet

«Vi ser det enkelte barns egenverdi. Barnet gis gode betingelser for læring og utvikling basert på vår anerkjennende væremåte.»

For oss i Sletten betyr det:

- ansatte som er «pålogget»; hva er barna interessert i..? hva trenger *dette* barnet av støtte i hverdagen? (hvordan lever meitmarken? Hvordan være en god venn...etc).
- ansatte som lager planer for hva vi skal gjøre ut ifra overordnede planer (Rammeplanen osv), men som samtidig er opptatt av å gripe mulighetene i hverdagen og som har «barns medvirkning» som en drivkraft i sitt arbeid.
- følge opp barnas innspill, bl.a gjennom barnesamtaler
- **«Hvis begeistring blir brukt som drivkraft, kan utrolige ting skje»** (sitat, Kong Olav).
- nært samarbeid med SU og resten av foreldrene, rundt hvordan vi ønsker å skape den beste barnehagehverdagen for alle våre barn

1.3.2 Varme

«Vi gir barnet omsorg og trygghet. I møte med barn skal vår hjertevarme gi næring og vekstmulighet.»

For oss i Sletten betyr det:

- når barnet kommer inn i barnehagen om morgenen, skal det oppleve nærhet og at de ansatte er glad for å se nettopp *det* barnet.
- de skal oppleve at barnehagen er en trygg plass å være og at de ansatte er en «forlenget» arm for foreldrene.
- de ansatte klarer å møte hvert enkelt barns behov for støtte i sin utvikling
- barnet skal kjenne seg betydningsfull, med voksne som gir varme og kjærighet

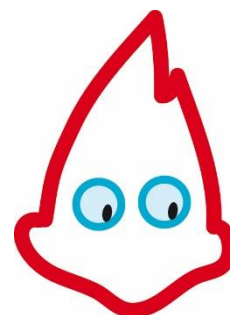
1.3.3 Inkluderende

«Vi skaper gode relasjoner, der alle barn blir sett og bekreftet. Det enkelte barn skal oppleve gleden av å tilhøre små og store fellesskap.»

For oss i Sletten betyr det:

- vi er stolte av barnehagen vår og det mangfoldet vi har; hvert barn skal oppleve betydningen av *sin* familiære og kulturelle bakgrunn- samtidig som vi sammen skaper *vår* felles hverdag
- hver enkel, liten eller stor, skal kjenne hen er viktig og god nok sånn som man er
- respekt for det som er annerledes
- hvert barn skal få oppleve tilhørighet i vårt fellesskap, uavhengig av sin sosiale- eller språklige bakgrunn og uavhengig av funksjonsnivå
- (vi skal øve på å se verdien av ulike relasjoner (familien, venner...))?

«Det er forankret i Barnehageloven at alle barn har rett til et trygt og godt barnehagemiljø. I dette ligger det at alle ansatte i barnehagen er forpliktet til å gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for krenkelser, og videre at barnehagen skal jobbe forebyggende for å skape et varmt og inkluderende fellesskap» (les mer under VIII Psykososialt barnehagemiljø).

2.0 Livsmestring for det 21. århundre

– medvirkende barn i lek og læring

For at barna skal oppleve en hverdag de mestrer, må personalet ha klare tanker om hvordan vi best mulig skal møte hvert enkelt barn.

I barnehagen skal barna oppleve gleden av å kunne stå opp for seg selv, gleden ved å se ulikheter og at alle er like mye verdt, og gleden ved at de kan utvikle sin evne til å lære og uttrykke seg.

«Forskning understøtter at emosjonell kompetanse er en forløper til sosial kompetanse» (May Britt Drugli, professor i pedagogikk, NTNU).

For oss i Sletten betyr det:

- sensitive voksne

- lyttende ansatte og barn
- forståelse for det nonverbale språket, like mye som det verbale
- felles undring, lære sammen
- ansvarsfulle barn og voksne (samfunnsdeltager, se Skyfritt)

Disse punktene i FNs barnekonvensjon har vi særlig fokus på:

§ 3: *voksne skal gjøre det som er best for barn*

§ 12: *alle barn har rett til å si sin mening, og deres mening skal bli tatt på alvor*

§ 30: *barn som tilhører en minoritet eller urbefolkning, har rett til å bruke sitt eget språk og kultur og praktisere sin religion.*

2.1 Tilknytning

«Det finnes to grunnleggende behov hos ethvert menneskebarn: behovet for beskyttelse og omsorg, og behovet for å undersøke og å mestre verden. Begge er grunnlaget for trygghet og livsglede.»

Ida Brandzæg, Stig Torsteinson og Guro Øiestad (COS-veileder).

For oss i Sletten betyr det:

- barna blir møtt med omsorg og trygghet
- **prøve- øve- mestre**
- sensitive ansatte
- trygge barnet på dets egenverdi (betydningen i vårt demokratiske samfunn)

2.2 Lek

«Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek - alene og sammen med andre.»

Rammeplan, kap. 3.

I leken kan man være kreativ, bruke fantasien, lære sammen og bruke både kropp og hjerne. Leken er barnas viktigste aktivitet og sosiale læringsarena.

« I barnehagen skal barn møte et lekemiljø som er tilpasset deres interesser, alder, forutsetninger og kulturell bakgrunn» (Sammen for kvalitet, s.19)

For oss i Sletten betyr det:

- ulike sammen
- personalet som gode forbilder og veiledere

- vennsbygging
- barnehagens rom- vi tilbyr leker og materiell, som gjenspeiler mangfoldet vi har blant våre familier
- vi bruker masse humor
- vi deler gløder
- vi øver oss på å dele

2.3 Læring

Engasjerte voksne som tilrettelegger for gode læringsarenaer, skal være en grunnpilar i Sletten sitt arbeid med barn. Det er viktig for oss å ha fokus på at all læring starter der barnet er i sin egen utvikling.

Da tilrettelegger vi for en trygg læringskurve med stort fokus på mestring og vi støtter barnet i dets utforskning (COS).

For oss i Sletten betyr det:

- barna blir møtt på sine uttrykk, sin undring og utforskertrang
- utnytter samtaler gjennom hele dagen, benevner hverdagsord og situasjoner
- barna skal få tilbakemeldinger, så de kjenner de er bra nok (god selvfølelse)
- musikk og sang spiller en stor rolle i læringsprosessene; vi knytter det nært opp mot språkutviklingen og det psykososiale læringsmiljøet. Musikken blir brukt for å øve på ord, rytme og lyder- og den gir oss en plattform fylt med fellesskap, læring, glede og nærhet

2.4 Barns medvirkning

«Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet... Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.»

(Barnehageloven § 3 Barns rett til medvirkning).

Personalet må være nære og sensitive for å sørge for at barna får være med på å medvirke.

I alt som omhandler barns medvirkning, tenker vi at barnesamtaler og observasjoner vil være viktige verktøy for personalet.

For oss i Sletten betyr det:

- de ansatte er sensitive på barnas følelser og innspill
- forståelse for det nonverbale språket, like mye som det verbale
- vi lytter til hverandre (gjensidig respekt)
- vårt barnesyn; **demokrati, medvirkning og respekt.**
- barna er med på planlegging av ulike områder (som samling og matmeny)
- dialog om hvilke klær vi skal ha på oss, hva vi skal leke med, hvor vi skal på tur

2.5 Vennskap og felleskap

I løpet av dagen, skal alle barn i Sletten den glade ha en opplevelse av å bli sett.

De ansatte skal hjelpe barna til å forstå hvordan man kan være en god venn og hjelpe barna med å bygge vennskap. Hvert barn skal kjenne at de er viktige for de andre- «Jeg er meg og jeg er god nok»

«Barnas selvfølelse skal støttes, samtidig som de skal få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov» (Rammeplan, s 23).

For oss i Sletten betyr det:

- vi lærer av hverandre og vi lærer sammen
- barna får oppgaver de mestrer (mestringsfølelse og betydningsfulle)
- «En barnehage hvor alle kjenner hverandre i et språkstimulerende og inkluderende miljø» (vårt barnesyn)
- litteratur og fortellinger om vennskap
- vi feirer hverandre for den vi er
- ansatte som setter ord på hva vennskap er (**trøste, hjelpe, dele**)
- tegn og bilder som illustrerer

«Arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet er et kontinuerlig arbeid som er retningsgivende for barnehagens kvalitetsutviklingsarbeid og grunnleggende for alt vi gjør i barnehagen, både i samspill med barna, samarbeid med foreldre og innad i personalgruppen» (les mer i kap VIII Psykolsosialt barnehagemiljø).

2.6 Mangfold

I Sletten den glade barnehage har vi et naturlig mangfold gjennom alle de land vi har representert hos oss gjennom våre familier. I år har vi 16 land representert og enda flere språk og dialekter.

Det er dessuten viktig for oss at mangfold omhandler mer enn at vi har forskjellig bakgrunn avhengig av hvilket land vi har tilknytning til. Det omhandler òg at vi kan ha ulike referanser til kjønn, utviklingsnivå og sosial bakgrunn (se kap.IX, barns seksuelle helse)

Hver på sitt vis, er *alle* våre familier med på å berike vår hverdag.

En viktig del av vårt mangfold, er også å se på naturens mangfold; alt fra dyre- og fuglelivet, via meitemarkens forunderlige ganger i jorda, til blomstene og trærnes forandring gjennom året (les mer under kap.3, barnehagens tema/ prosjekt)

For oss i Sletten betyr det:

- personalet skal være gode rollemodeller for å forebygge diskriminering og bidra til å utvikle respekt for det som er annerledes.
- barna skal oppleve et engasjert personale, som fremmer likeverd i barnehagen.

- nært foreldresamarbeid; lyttende, respekt
- vi ser på alle mennesker som en ressurs
- stolthet blant familiene og de ansatte for vårt fantastiske mangfold
- nysgjerrige og undrende barn og voksne rundt naturens mysterier

3.0 Barnehagens tema/prosjekt

Barnehagens tema/prosjekt for 2022/2023

Gjennom noen år nå har vi hatt Mangfold som tema for vårt arbeid og aktiviteter. Siden vi har et rikt mangfold i form av ulike språk, ulik språklig og kulturell bakgrunn, ulike familier, ulike funksjonsnivå- så var dette et naturlig og kjært tema å ta tak i. Vi er *ulike sammen* og vi er svært stolte av det.

I år vil vi fortsette med Mangfold, kombinert med **Vennskap**.

Vi ser med glede hvordan temaet knyttes opp mot Bergen kommune (og vår!) sin satsning på det psykososiale barnehagemiljøet (les mer i kap. VIII).

Vi vil igjen jobbe med hvem vi er og at vi er gode nok som vi er. Vi lager hus med bilder av alle sine familier- det er godt å se hvordan vi kan være forskjellige og det er godt å kunne vise det fram i trygge rammer.

Barnehagen er en av de første samfunnsarenaene barna møter utenfor hjemmet. I barnehagen er det dermed *selvsagt* for oss, at dette er et sted hvor vi skal fremheve og synliggjøre det positive med mangfoldet vårt.

Det å være nysgjerrige på hverandres likheter og ulikheter, gjennom å løfte det opp som noe positivt, kan styrke ens selvfølelse. Og ikke minst kan det øke respekten og stoltheten av det som er annerledes.

Vi vil knytte det opp mot at barna skal få en gryende demokratiforståelse og ikke minst forståelse av likestilling uavhengig av kjønn, funksjonsnivå eller kulturell og sosial bakgrunn.

Vi vil, som i fjor, knytte temaet opp mot de ulike fagområdene i Rammeplanen i ulik grad.

Utover året vil vi arbeide med ulike temaer. For oss er det naturlig å starte med «meg selv».

Hvem er jeg? Hvordan er jeg viktig? Hvordan kan jeg stå opp for meg selv? Hvordan kan jeg være en god venn? Hvordan er kroppen og helsen min?

Les også mer under kapittelet om Barns seksuelle helse.

«...Nordmenn er unge og gamle, høye og lave, funksjonsfriske og rullestolbrukere...
...Nordmenn er jenter som er glad i jenter, gutter som er glad i gutter, og jenter og gutter som er glad i hverandre...
...Nordmenn tror på Gud, Allah, Altet og Ingenting...»
Kong Harald, 2016.

En viktig del av vårt prosjekt, vil være å undersøke naturens sitt mangfold. Vi har for hånden utstyr som forstørrelsesglass og insektsbur, så vi kan studere hvordan naturen oppfører seg. Vi lukter, kjenner, lytter...vi går på oppdagelsesferd i barnehagen og på turer i nærområdet. Vi vil bruke sanger og bøker og digitale hjelpemidler til inspirasjon og mer læring.

3.1 Fagområder

Gjennom arbeidet med fagområdene, skal vi bidra til utvikling hos barna ved at vi tar utgangspunkt i deres engasjement og interesser. Vi skal sørge for at det er en progresjon i områdene, som følger barnas alder, modning og mestring. Barnehagen jobber helhetlig med områdene, ved at et eller flere av områdene i årsplanen er i fokus når vi gjør ulike aktiviteter- f.eks. er *Kommunikasjon, språk og tekst* viktig når vi leser, mens *Nærmiljø og samfunn* er viktig når vi går på tur i nærområdet. Vi vil hele tiden ha med oss vårt barnesyn når vi jobber med disse og nøkkelordene derfra: *demokrati, respekt, alle medvirker.*

3.1.1 Språk som basiskompetanse

Vi ønsker at barna skal «**bade i språk**», så det er svært viktig for oss at personalet er oppdaterte og kompetente i sine møter med barna. I hverdagen; som i lek, stillestund, under påkledning og under måltidene skal vi hele tiden tenke god språkstimulering. Vi skal snakke tydelig, ha et klart kroppsspråk, bruke konkrete og vise - alt for å bygge opp under både det verbale og non-verbale språket.

Med mange forskjellige språk i barnehagen, er det av stor betydning at det blir snakket om og løftet fram som en viktig del av oss.

«*Noen vil kalle morsmålet for hjertets språk, det språket du kan uttrykke dine innerste følelser med*» (om språklig og kulturelt mangfold, s.33).

For oss i Sletten betyr det:

- barna skal bli møtt på det uttrykket de viser
- vi skal observere og sette inn ekstra ressurser der det trengs
- gjennom barnesamtaler skal barna kunne oppleve språk som en viktig del i en demokratisk prosess
- vi har tospråklige assistenter
- vi har lesekreker med et rikt utvalg av litteratur

- vi samarbeider med Landås bibliotek; *Lesefrø*
- vi benevner ting og aktiviteter
- vi bruker mye konkrete
- bevisst bruk av sang, rim og regler i en språkstimulerende sammenheng
- bruk av ASK bl.a knyttet opp mot sanger og samtaler

3.1.2 Matematisk kompetanse

Vi bruker matematikken inn i våre daglige gjøremål og lek, gjennom å benevne, telle og sortere- det kan være fra å telle hvor mange hender vi har, til å telle stripene i en genser. *«Barnehagen skal synliggjøre sammenhenger og legge til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagliglivet...
...Arbeid med fagområdet skal stimulere barnas undring, nysgjerrighet og motivasjon for problemløsning.»* Fra Rammeplanen.

For oss i Sletten betyr det:

- planlagte forskeraktiviteter
- utstyr som kan stimulere til undring og læring, som hvite frakker, vernebriller etc
- vi bruker det vi har rundt oss i hverdagen til målinger, sortering og telling
- vi undrer oss sammen og søker problemløsninger
- vi kan bruke internett som en kilde til inspirasjon og læring

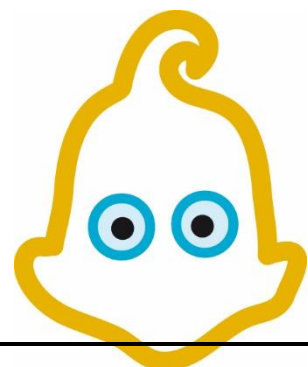
3.2 Digitale verktøy

Allerede fra de er veldig unge og før de har begynt i barnehage, har mange barn blitt introdusert for digitale medier. Flere bruker nettbrett og pc til å se på filmer, sangvideoer og til å spille spill.

I Kvalitetsutviklingsplanen Sammen for kvalitet – lek og læring (2018-2021, s. 34) fremheves det at *«våre barnehager skal nytte digitale verktøy som en kilde til lek, kreativitet, kommunikasjon og innhentning av kunnskap»*. Videre skal barnehagens ansatte sammen med barna *«utvikle digital dømmekraft og evne til kritisk bruk av disse verktøyene»*. Med dette som bakteppe, har Bergen kommune gitt sine barnehager en del nytt digitalt utstyr, som vi gradvis vil ta i bruk.

For oss i Sletten betyr det:

- vi bruker Smartboard og nettbrett
- trygge og kompetente ansatte, som er godt forberedt
- Salaby
- vi tar bilder til pedagogisk dokumentasjon
- barna får bruke kamera og andre digitale verktøy- vi vil bruke **Bee-bot, prosjektor og digital lupe**

4.0 Barnehagen som lærende organisasjon

I Sletten den glade skal barna få en spennende, trygg og lærerik hverdag sammen med et kompetent personale i stadig utvikling - et personale som tar med seg Bergen kommune sine verdier om å være åpne, kompetente, pålitelige og samfunnsengasjerte inn i sine daglige møter med barn og foreldre.

Vi har òg valgt å ta med oss Fullan`s prinsipper, hvor vi særlig løfter fram den «*kollektive kapasiteten*» og «*dra i samme retning*» - vi kan være gode på ulike områder og dette vil vi utnytte. Vi skal være et personale i utvikling, som kan lære av hverandre.

Gjennom lengre tid og særlig det siste året, har vi i Sletten hatt et særlig fokus på *voksenrollen* i barnehagen. Vi har hatt eksterne forelesere og vi har arbeidet på planleggingsdager og ulike møter.

Det passer godt sammen med hvordan vi skal fortsette arbeidet dette året med praksisfortellinger og erfaringsdeling på møtene vi har.

Vår handlingsplan for det *psykososiale barnehagemiljøet* (les mer under kap.VIII, Barns psykososiale læringsmiljø) vil innebære at gjennom nettopp praksisfortellinger vil vi løfte fram og systematisere hvordan vi arbeider med dette temaet.

Plikten til å forebygge gjennom å skape et trygt og inkluderende miljø, samt plikten til å gripe inn og til å sette inn tiltak er et arbeide som fordrer påloggende og engasjerte ansatte.

Voksenrollen og det psykososiale barnehagemiljøet er knyttet tett sammen og vil derfor ligge i bunnen på alt- uansett tema- som vi arbeider med i vår barnehage ☺

4.1 Barnehagens utviklingsarbeid

Gjennom tema **Mangfold** og **Vennskap**, skal vi jobbe videre med barns medvirkning og relasjonskompetanse.

Dette henger godt sammen med vårt barnesyn: «*I Sletten den glade skal barna oppleve en hverdag preget av demokrati, hvor alle viser respekt for hverandre og hvor alle medvirker*».

For oss i Sletten betyr det:

- vi har formelle og uformelle barnesamtaler
- vi lager hus for å visualisere hvordan våre familier ser ut
- vi lærer oss enkle ord på flere av våre språk
- vi «bruker» våre morsmåslærere, bl.a i samlinger
- de ansatte er tett på barna og veileder i leken, hvordan være en god venn (*det psykososiale barnehagemiljøet*)
- vi hjelper barna å regulere sine følelser og setter ord på hvordan vi har det
- våre metoder som COS og ICDP er naturlige verktøy i hvordan vi møter hverandre
- foreldrene våre er en ressurs, vi er ydmyke for deres kompetanse og vi samarbeider tett
- de ansatte bruker praksisfortellinger på sine møter, for å systematisere og videreutvikle oss i vårt arbeid
- vi fortsetter å bruke Skyfritt, som bygger på den nye delen av Barnehageloven fra 2021 (nulltoleranse mot krenkelser, ansatte gripe inn og forebygging)

4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging

4.2.1 Dokumentasjon

For best å kunne dokumenter hvordan vi arbeider med barns medvirkning i lek og læring, vil vi som tidligere ta bilder.

Dette er en metode vi kjenner godt og som vi enkelt kan implementere i vårt daglige arbeid med barna og kan dessuten synliggjøre vårt arbeid overfor foreldre og andre.

Vi vil også benytte *deltagende observasjon* som observasjonsmetode; denne metoden mener vi vil være effektiv for å ta med seg når vi gjennomgår våre *praksisfortellinger*.

For oss i Sletten betyr det:

- vi tar bilder av ulike aktiviteter
- vi har barnesamtaler
- vi gjør observasjoner (barnets «stemme» for de som ennå ikke har utviklet det verbale språket eller snakker norsk ennå)
- foreldresamtaler, formelle og uformelle
- praksisfortellinger

4.2.2 Vurdering

«Hovedformålet med vurderingsarbeidet er å sikre at alle barn får et tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen.

Vurderingsarbeidet skal bygge på refleksjoner som hele personalgruppen er involvert i.»

Rammeplan, kap.7

Det er viktig at alle stemmer blir tatt med i et vurderingsarbeid.

I tillegg til personale, skal vi også få med oss foreldrestemmene og ikke minst barna sin

opplevelse av sin egen hverdag.

For oss i Sletten betyr det:

- vi har barnesamtaler, spontane og planlagte
- de ansatte deler praksisfortellinger
- de ansatte deler og drøfter observasjoner
- gjennom foreldresamtaler gis foreldrene rom og mulighet til å medvirke
- aktiv oppfølging av *brukerundersøkelsen*, i FAU og personalgruppen
- oppfølging av vårt arbeid gjennom Bergen kommune sin *Kvalitetsoppfølging*

4.2.3 Oppfølging

Konklusjonene fra vurderingsarbeidet, vil bli gjennomgått på møter blant personalet. Her vil vi gjennomgå dokumentasjonen som er blitt hentet inn gjennom året og vi vil bruke ulike metoder for å se hvor vi eventuelt bør endre praksis (*handlingsforpliktelse*).

Foreldresamtalene er dessuten en svært viktig arena hvor vi bl.a snakker om hvordan vi arbeider med våre mål og hvor foreldrene gir muntlig tilbakemelding og innspill.

I *Kvalitetsoppfølgingen*, vil Bergen kommune kunne følge oss opp som eier.

4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet

Barna og foreldrene i Sletten den glade er en viktig del av vårt utviklingsarbeid.

Foreldrene kjenner sitt barn aller best og vil være et viktig bidrag til at personalet kan møte barna best mulig.

Både barna og foreldrene skal oppleve å bli tatt på alvor og deres mening er viktig.

Les mer under *4.1 Barnehagens utviklingsarbeid*

Del to

I. Barnesyn og læringssyn

Sletten den glade sitt barnesyn, skal være med oss i vårt daglige arbeid; foreldrene og ikke minst barna skal kjenne på hvilke verdier som er viktige for oss.

Vårt barnesyn:

« I Sletten den glade skal barna oppleve en hverdag preget av demokrati hvor alle viser respekt for hverandre og hvor alle medvirker »

«Personalet skal sørge for et inkluderende fellesskap og legge til rette for at barn kan bidra i egen og andres læring.»

Rammeplan, s.22

For oss i Sletten betyr det:

- barnets hverdag skal oppleves varm og trygg
- barnet skal oppleve å bli lyttet til
- barnet skal oppleve at andre barn og voksne viser det respekt
- barnet skal oppleve mestring gjennomlæring
- **prøve-øve-mestre**
- barnet skal få trygge rammer til å øve på selvregulering
- barnet skal oppleve en trygg barnehage fri for krenkelsler

II. Pedagogisk relasjonskompetanse

De ansatte sine metoder og måter å møte hvert enkelt barn på, definerer vår praksis i barnehagens hverdag. Våre verdier er med på å forme oss som mennesker og i Sletten den glade barnehage bruker vi mye tid på å snakke om hva vi skal vektlegge i våre relasjoner med barna.

«Utviklingen av en sunn selvfølelse er avhengig av at barnet møter sensitive og tilstedeværende voksne som lytter og prøver å forstå barnets intensjon. Opplevelsen av å bli respektert, få anerkjennelse for sine opplevelser, følelser og uttrykk danner grunnlag for god selvfølelse.»

Sammen for kvalitet- lek og læring, s.23

For oss i Sletten betyr det:

- Bergen kommune sine kjerneverdier er med de ansatte i deres arbeid; **se barnet, varme og inkludering**
- kompetanseutvikling gjennom hele året
- ansatte som er gode rollemodeller
- aktivt bruk av COS, ICDP
- nært foreldresamarbeid
- vi hjelper barna å regulere følelser og øver på å være en god venn (se kap 4, utvikl.arb.)

III. Danning gjennom omsorg, lek og læring

«Gjennom samspill, dialog, lek og utforskning skal barnehagen bidra til at barna utvikler kritisk tenkning, etisk vurderingsevne, evne til å yte motstand og handlingskompetanse, slik at de kan bidra til endringer.»

Rammeplan, kap. 3.

Barna i Sletten, skal gjennom sin tid i barnehagen møte et personale som er bevisst betydningen av barns medvirkning i egen danning og generelle læring.

Barna er ikke kun passive mottagere av kunnskap og omsorg, men selvstendige individer (subjekter) med ulike forutsetninger og behov for å bli møtt der de er i livet.

« Vi har en moralsk plikt til å forholde oss til mennesker på en måte som styrker dem »

Ukjent

For oss i Sletten betyr det:

- demokratiske prosesser, hvor alle opplever å bli møtt med respekt og det er godt å være seg selv
- høy bevissthet av likestillingens betydning; mellom kjønnene, uavhengig av funksjonsnivå og uavhengig av sosial eller kulturell bakgrunn
- positiv nysgjerrighet på sine medmennesker
- ulike sammen

« The way in which we treat minorities is the measure of a society »

Mahatma

Ghandi

IV. Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold

«Barnehagen skal legge til rette for progresjon gjennom valg av pedagogisk innhold, arbeidsmåter, leker, materialer og utforming av fysisk miljø. Barn skal få utfordringer tilpasset sine erfaringer, interesser, kunnskaper og ferdigheter.»

Rammeplan

kap.8

For oss i Sletten betyr det:

- hvert barn blir møtt der de er i sin utvikling
- mestring
- trygge rammer, hvor nye ting kan prøves ut
- barn og ansatte som heier på hverandre
- barnehagens rom og leker tilpasses barnets utviklingsnivå
- aktiviteter barnet mestrer OG kan strekke seg etter: **prøve-øve-mestre**, eks. små barn på kortere tur enn de eldre
- den psykiske helsen sin utvikling ivaretas av beviste og sensitive ansatte

V. Overganger

Fra barna begynner i barnehagen og til de setter sine føtter på skolen den første dagen, har de alt vært igjennom flere overganger.

Som alt annet vi gjør sammen med barna, har vi også her klare retningslinjer på hvordan dette bør være. Overganger er spennende, men kan òg oppleves litt skumle - personalet i barnehagen skal, sammen med foreldrene, være en støtte og en som heier for at dette skal bli bra for hver enkelt.

a. Tilvenning i barnehagen

Å skulle starte i barnehagen, er en stor omveltning i et barns- og families- liv. Vi er svært ydmyke for det samfunnsmandatet vi har fått og vi ønsker at tilvenningen skal bli god. For at det skal bli en god opplevelse, skal barnet bli tatt imot med varme og kjærlighet- dette skal også gjelde for foreldrene.

For oss i Sletten betyr det:

- raushet på at barn trenger ulik tid på tilvenning
- god tid
- stor grad av tilgjengelighet for foreldrene
- lytter til foreldre og barn, bli kjent med hver enkel
- stort fokus på daglige samtaler, foreldrene skal også føle seg ivaretatt
- sang og musikk som en beroligende metode for å trygge barnet
- besøksdag i barnehagen i god tid før oppstart
- startsamtale etter noen uker

b. Overganger og sammenheng innad i barnehagen

Siden Sletten barnehage er en forholdsvis liten barnehage, kjenner små og store hverandre godt. Gjennom fellessangstundene på fredagenene, har vi et planlagt samlingspunkt for felles opplevelser.

Og aller mest har vi alle de uformelle møtene i løpet av en dag i barnehagen. Møter hvor vi er sammen i lek på tvers av alder og avdeling, hvor vi blir kjent og bygger relasjoner.

For oss i Sletten betyr det:

- felles morgener på Regnbuen, barna blir kjent med de på andre avdelinger
- besøk på de andre avdelingene i god tid før overgangen, barna som skal over tilbringer økende tid på avdelingen de skal starte på gjennom lek og måltid
- stor raushet på å kunne komme inn på sin «gamle» avd for en klem ved behov

c. Samarbeid og sammenheng med skolen

Det siste året barnet går i barnehagen, er det et økende fokus på at skolestart nærmer seg. Vår jobb er å ha et godt samarbeid med nærskolene rundt oss, for at denne overgangen skal bli så myk som mulig.

Bergen kommune har dessuten en egen plan for denne overgangen, som vi følger.

For oss i Sletten betyr det:

- besøk på nærskolen etter invitasjon fra dem
- noen nærskoler kommer hit
- overføringssamtaler ved behov
- Ulrikengruppen gjennom hele året for skolestarterne

VI. Foreldremedvirkning

Foreldresamarbeidet i Sletten den glade, skal bære preg av nærhet og ha en lav terskel for å ta opp aktuelle tema.

Vi er svært bevisste på, at når vi får et nytt barn i barnehagen så får vi ikke «bare» *et barn*, men en *familie*.

Summen av det nære samarbeidet vi har med foreldrene, er med på å styrke det psykososiale arbeidet personalet gjør i det daglige med barna. Det er godt for barna å se at de voksne liker og respekterer hverandre.

For oss i Sletten betyr det:

- raushet på tid, lav terskel for ikke-planlagte samtaler
- tett på i garderoben, uformelle samtaler
- planlagte startsamtaler og andre foreldresamtaler, med tema som barnets utvikling og relasjonskompetanse, **barnehagens psykososiale leke- og læringsmiljø, barnets fysiske og psykiske helse**
- foreldremøtefest; med mat fra familiene våre hvor alle er viktige og en ressurs
- Mangfoldsfest i juni; med mat fra alle, dans, samtaler, og underholdning av Ulrikengruppen
- tett samarbeid med FAU (som blant annet er med på å arrangere festene våre) og SU (som blant annet er med på å godkjenne vår Årsplan)
- brukerundersøkelsen blir gjennomgått i FAU og brukt som et viktig arbeidsredskap av personalet

VII. Bærekraftig utvikling

«Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen.»

«Barnehagen skal legge grunnlag for barnas evne til å tenke kritisk, handle etisk og vise solidaritet. Barna skal gjøre erfaringer med å gi omsorg og ta vare på omgivelsene og naturen.»

Rammeplan

For oss i Sletten betyr det:

- vi sorterer avfallet vårt; papir og plast
- vi tar med bosset vårt når vi er ute eller på natur

- vi sår frø og planter; opplever hvordan planter kan bli til mat
- vi bruker digitale plattformer som en kilde til læring
- vi studerer insekter og andre fenomener i naturen rundt oss (nevnt også under vårt prosjekt om **Mangfold**)
- barna i seg selv er en bærekraftig ressurs
- vi minimaliserer matsvinn
- vi kaster minst mulig lekemateriell (gjenbruk, annen bruk)
- vi setter så lite klimaavtrykk som mulig, barna skal få oppleve at det vi gjør kan påvirke og gjøre en forskjell

VIII. Psykososialt barnehagemiljø

Det er forankret i Barnehageloven at alle barn har rett til et trygt og godt barnehagemiljø. I dette ligger det at alle ansatte i barnehagen er forpliktet til å gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for krenkelser, og videre at barnehagen skal jobbe forebyggende for å skape et varmt og inkluderende fellesskap.

Under plikten til å sikre at barn og unge har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø, følger det fire delplikter:

- plikten til å følge med
- plikten til å melde
- plikten til å undersøke
- plikten til å sette inn egnede tiltak

Arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet er et kontinuerlig arbeid som er retningsgivende for barnehagens kvalitetsutviklingsarbeid og grunnleggende for alt vi gjør i barnehagen, både i samspill med barna, samarbeid med foreldre og innad i personalgruppen.

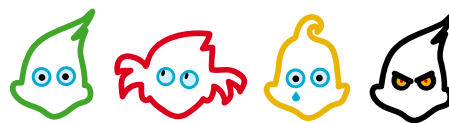
Barnehagen har en lokal handlingsplan for å sikre systematikk i arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet. Handlingsplanen gjennomgås i personalgruppen årlig.

Det psykososiale barnehagemiljøet er videre tema på foreldremøte, foreldresamtaler og i SU ved oppstart av hvert barnehageår.

IX. Barns seksuelle helse

Plan for seksuell helse, seksualopplysning og seksualitetsopplæring ble vedtatt av bystyret i april 2019, og er utarbeidet med formål om å sikre en helhetlig innsats for å styrke barn og unges seksuelle helse. Planen peker blant annet på barnehagen som en viktig arena for å sikre kunnskap og nødvendig kompetanse om kropp og seksualitet. Slik kan barnehagen styrke barnas begrepsapparat og danne grunnlag for positive holdninger knyttet til selvfølelse, identitet, egenverd, kropp, følelser og grenser. Videre skapes åpenhet og respekt for mangfold og variasjoner i familieformer og kjønnsuttrykk, noe som kan bidra til å forebygge fordommer og diskriminering.

Grunnlaget for god seksuell helse legges allerede tidlig i småbarnsalder. Bevissthet knyttet til barns seksuelle utvikling og kunnskap om hvordan denne kan komme til uttrykk i lek og atferd, er viktig for å kunne møte dette på en konstruktiv måte. Siden barnehagepersonale og foreldre har et felles ansvar for å ivareta barnets trivsel og utvikling, er det naturlig at barns seksuelle helse også er tema både i foreldresamtaler og på foreldremøter.

<navn på barnehage>

Adresse

Postnr/sted

E-post:

www:

e-post:

BERGEN
KOMMUNE